

Rechtspraak voor sociaal werk

Academiejaar 2024-2025

SAMENLEVEN

Model toepassing recht

Justitie

Hoofdstuk 3

Model toepassing recht

3.1 Inleiding

Hoe pas je nu het recht toe in de praktijk?

Alertheid voor juridische elementen in vraag of verhaal van cliënt

Notie hebben van het recht

Hulp van verschillende modellen:

Het probleemgerichte model of het cliëntgerichte model

Rechtenmodel: gebruikt door juristen

- ✓ zie website Helder recht
- ✓ zie databanken
- ✓ zie internetbronnen

3.2 Het belang van de rechtendetectie

Juridische basis : Decreet lokaal sociaal beleid: GBO

Art. 10 van het samenwerkingsverband

- Neutrale informatie over het aanbod van de lokale sociale hulp- en dienstverlening verstrekken
- De rechten verkennen
- De rechten realiseren
- De hulpvragen verhelderen
- Neutraal naar de gepaste lokale sociale hulp- en dienstverlening doorverwijzen

STRIJD TEGEN ONDERBESCHERMING (NON-TAKE-UP VAN RECHTEN)

3.3 Verschillende fasen

Fase 1 Casusgegevens bewerken:

- *Selecteren*: welke feiten zijn relevant in de casus
- *Juridiseren*: betekent de juridische relevantie van de gegevens kunnen bepalen

Fase 2 Rechtsvraag uit de casus formuleren

- *Rechtsgebieden* (personen-en familierecht, justitie, wonen, arbeid, sociale bescherming, ...)
- *Rechtsbronnen* (wetten, decreten, KB's, Besluiten van de Vlaamse regering, ...)
- *Rechtsregels* (en verder interpreteren): artikelen uit wetten, decreten en besluiten

3.3 Verschillende fasen

Fase 3 Rechtsregel en rechtsgevolg op een casus toepassen

Fasen niet altijd in dezelfde volgorde (a)

3.3 Verschillende fasen: Casus

Johan is een gevoelige man van 30 jaar die al jaren bij jou als sociaal werker komt. Hij heeft eindelijk de kracht om zelfstandig te gaan wonen. Hij heeft een caravan gevonden waar hij wil verblijven. De caravan staat in een bosrijke omgeving waar hij tot rust kan komen. Ideaal dus.

Echter in de huurovereenkomst die de verhuurder voorlegt staat dat de caravan niet als hoofdverblijfplaats kan gebruikt worden. Dit is nochtans wel belangrijk om zijn ziekte-uitkering te kunnen ontvangen. Hij komt bij jou en vraagt wat hij kan doen.

3.3 Verschillende fasen: Casus: toepassing fasen

Fase 1

- Wat zijn de feiten? En welke zijn juridisch van belang?
- Wat betekenen de feiten die we geselecteerd hebben? Begrijpen we ze wel goed?
- Wat is de juridische invulling van deze feiten?

3.3 Verschillende fasen: Casus: toepassing fasen

Fase 2

- Wat zijn de rechtsgebieden?
- Welke rechtsbronnen zijn relevant?
- Welke rechtsregels zijn van toepassing?
- Wat zijn de voorwaarden in deze rechtsregels?
- Hoe moeten we de rechtsregels interpreteren?

3.3 Verschillende fasen: Casus: toepassing fasen

Fase 3

- Passen de gevonden en ontlede regels op de casus?
- Wat zijn de rechtsgevolgen? Bereiken we een resultaat?

- Gebruik je handboek 'Bij het rechte eind' of andere bronnen.

3.4 Juridische databanken via bibliotheek

Databank Helder Recht

11 licenties

- Je hebt toegang met volgende inloggegevens:
  - Gebruikersnaam: helderrecht1@ap.be tot helderrecht11@ap.be
  - Zie digitap
  - Wachtwoord: HelderRecht1 tot HelderRecht11
-
- Het is belangrijk dat je telkens uitlogt na gebruik, anders kan dit niet meer gebruikt worden door anderen.

3.4 Juridische databanken via bibliotheek

Databank Helder Recht

Zoeken per thema = basis als handboek 'Bij het rechte eind'

Thema's Helder recht	Onze goals
Familie	
Wonen	
Geld	
Sociale bescherming	
Werk	
Vreemdelingen	
Justitie	
Persoonlijke levenssfeer	

3.4 Betalende juridische databanken via bibliotheek

Trefzeker Acerta Sociale gids

Sociale wetgeving op 1 plaats verzameld

Modeldocumenten

Sectorale wetgeving

Op te zoeken via thema of trefwoorden

3.4 Betalende juridische databanken via bibliotheek

Rechtskundig weekblad

Bondig overzicht van de belangrijkste rechtspraak

Jura

Jura is een juridische bibliotheek met een aanbod aan wetgeving, rechtspraak en rechtsleer, nieuws en modellen. Er zitten meer dan een half miljoen documenten in Jura, en dagelijks komt er nieuwe informatie bij ingedeeld volgens de structuur van het recht.

3.4 Betalende juridische databanken via bibliotheek

Belgapress

Actualiteit

Fisconet plus

De portaalsite Fisconetplus wordt uitgegeven onder de verantwoordelijkheid van de FOD Financiën. Door middel van deze portaalsite stelt de Administratie een geheel van fiscale en juridische gegevens ter beschikking van haar personeel en het is de bedoeling de toegang tot deze informatie verder uit te breiden naar het grote publiek.

...

3.4 Vrije juridische databanken via internet

Belgisch Staatsblad

Via google

Via staatsblad.be

Via justitie.belgium/nl

FOD Justitie

www.justitie.belgium.be

Werken thematisch

Advocaten en advocatuur

www.advocaat.be

3.4 Vrije juridische databanken via internet

Juriwel

www.juriwel.be

Vlaamse codex

FOD WASO

www.werk.belgie.be

Werken thematisch

Juridat

www.juridat.be

Rechtspraak: om te weten te komen welke rechtbank van eerste aanleg bevoegd is, geef je de postcode van de woonplaats van de beschermde persoon in op juridat.

3.4 Vrije juridische databanken via internet

Vlaanderen

www.vlaanderen.be

Via thema's en juridisch advies

België

www.belgie.be

FOD Sociale zekerheid

www.socialsecurity.belgium.be

<https://handicap.belgium.be/nl/>

3.4 Vrije juridische databanken via internet

Takken sociale zekerheid

www.rva.be

www.riziv.fgov.be

<https://www.vdab.be>

www.groeipakket.be

www.fedris.be

Alle vakbonden

ACV, ABVV, ACLVB

3.4 Vrije juridische databanken via internet

Jeugdrecht

www.jeugdrecht.be

Rechtenverkener

www.rechtenverkener.be

- **De rechtenverkener geeft u een online overzicht van sociale rechten:** premies en andere voordelen op het vlak van onderwijs, arbeid, wonen, welzijn, energie ...
- voor kwetsbare groepen: ouderen, chronisch zieken, personen met een handicap, werkzoekenden, ...
- door verschillende overheden: federale, Vlaamse, provinciale en lokale overheid

3.4 Vrije juridische databanken via internet

Bevoegdheden ombudspersonen

www.ombudsman.be

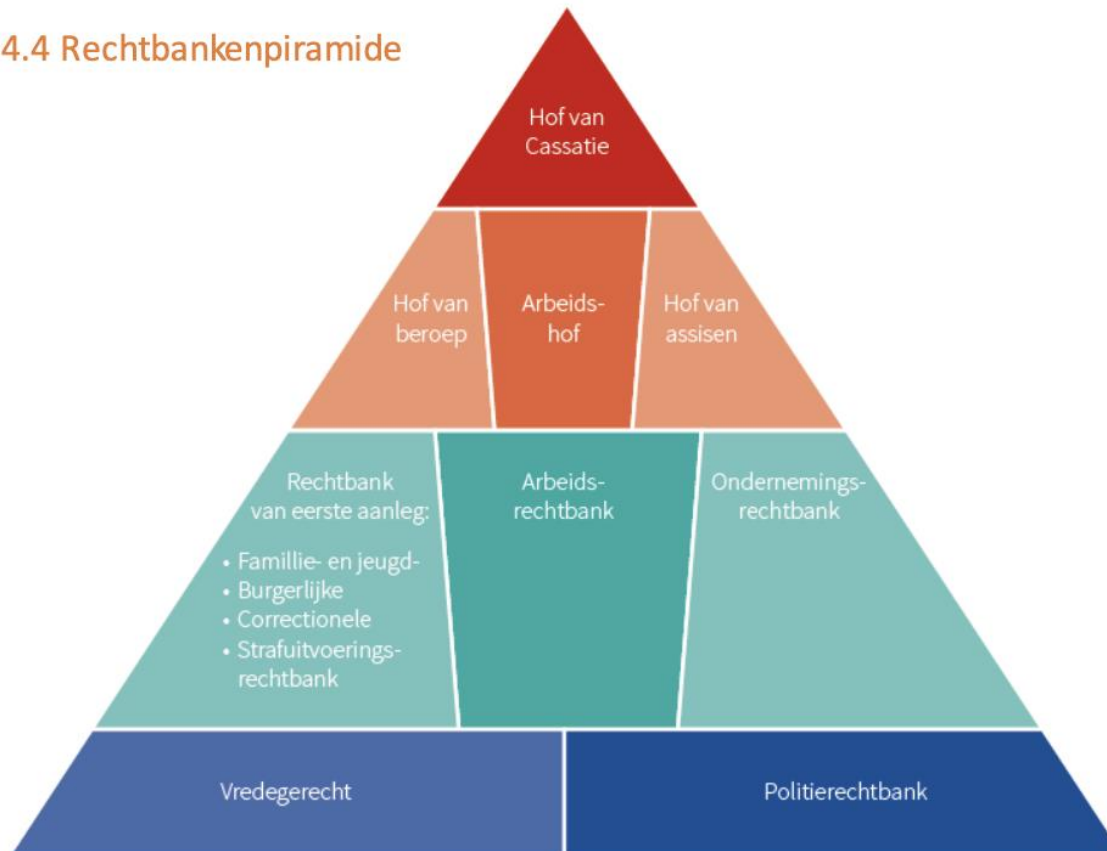
Hoofdstuk 4

Justitie

Rechtbanken

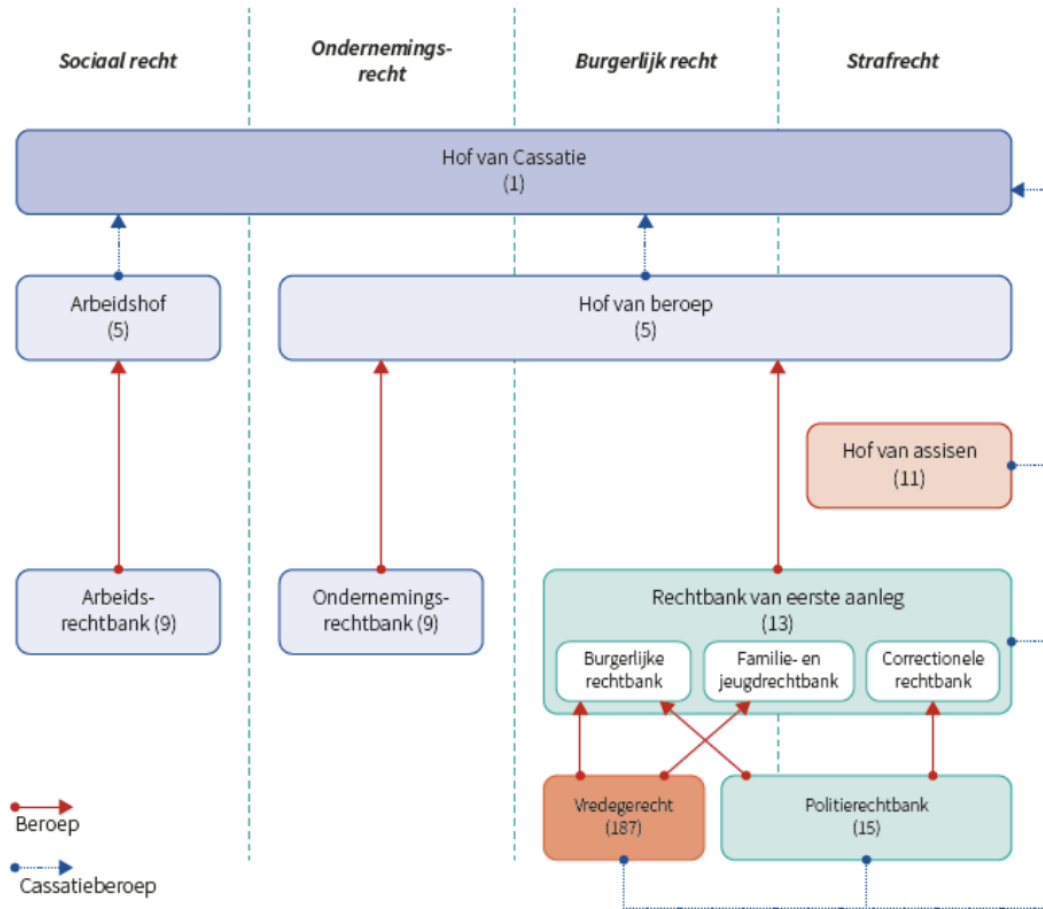
De rechtbanken

Figuur 4.4 Rechtbankenpiramide

Verticale verdeling per rechtstak

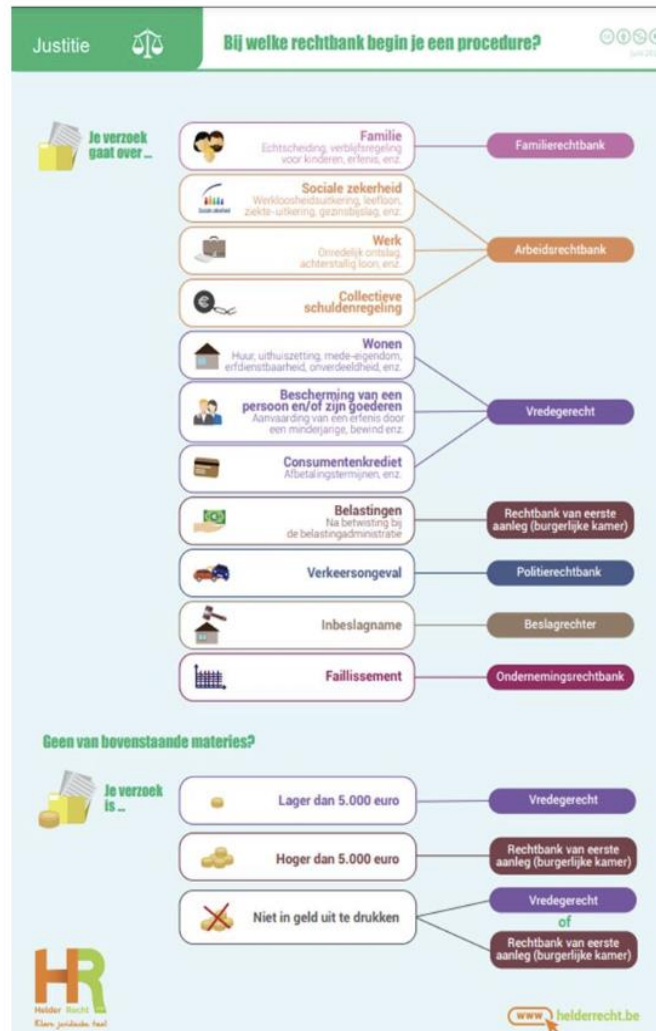
Figuur 4.5 De verticale verdeling per rechtstak

Bevoegdheden

Figuur 4.7 Overzicht van materies die toebehoren aan bepaalde rechtbanken

Strafrechtprocedure: onderzoek

Berechting

- Proces-Verbaal:
- Opsporingsonderzoek
  - Politie en openbaar ministerie
- Gerechtelijk onderzoek
  - Dwangmaatregelen
  - Raadkamer/Kamer van inbeschuldigingstelling
  - Verwijzing/buitenvervolging

Strafrechtprocedure: onderzoek

Berechting

- Dagvaarding
- Inzage dossier ter griffie
- Vordering openbaar ministerie
- Slachtoffer
- Verdediging
- Beraad en vonnis: vrijspraak of veroordeling tot een straf (uitstel, probatie, opschorting)
- Hoger beroep

Strafrechtprocedure: onderzoek

Uitvoering van de straf en bemiddeling

- Strafuitvoeringsrechtbank
  - Voorwaardelijke invrijheidsstelling
  - ET
  - Ontvanger van de penale boetes
- Bemiddeling
  - Bemiddeling in strafzaken
  - herstelbemiddeling

Casussen justitie

Pas het model toepassing van het recht toe.

We gaan stap voor stap tewerk.

Geef steeds aan waar je het in het handboek terugvindt en via welke databanken en websites.

Casus 1: Heeft iedere burger recht op juridische tweedelijnsbijstand?

Als je het antwoord gevonden hebt, ga verder met casus 2.

Casussen justitie

Casus 2

Je minderjarige klasgenoot moet voor de jeugdrechter verschijnen omdat hij een blikje cola heeft gestolen in de Colruyt. Zijn ouders zijn zeer rijk.

Nochtans wil de minderjarige klasgenoot zelf zijn verdediging voeren en wil hij een beroep doen op een advocaat die hij zelf kan kiezen. Hij wil ook niet dat zijn ouders zijn advocaat betalen.

Kan hij een beroep doen op een kosteloze advocaat en dus een aanvraag doen bij het bureau voor juridische bijstand?

Leg uit en motiveer aan de hand van de toepasselijke wetgeving.

Welke wet/decreet ... ?

Casussen justitie

Casus 3

Je bent justitieassistent en er komt een vraag binnen om een inlichtingenverslag te maken over de vraag van een rechtszoekende voor een werkstraf.

Van welke rechtbank komt de vraag en dus aan wie rapporteer je verder als de rechter een werkstraf heeft opgelegd?

TIP: neem je syllabus straf-en jeugdrecht erbij (24-25)

Casussen justitie

Casus 4

Tarik heeft een bedrag van 5 500 euro geleend aan zijn goede vriend Bart. Bart betaalt het bedrag echter niet terug. Hij heeft altijd wel een uitvlucht. Tarik is het beu en wil dat Bart terugbetaalt.

Welke stappen kan Tarik zetten?

Wat als blijkt dat Bart nooit vrijwillig zal overgaan tot het terugbetalen van de lening?

Leg stap voor stap uit wat Tarik kan doen.

Zoek via databanken